

Avdelningen för krisberedskap och civilt försvar Utskick enligt sändlista
Enheten för personalförsörjning

Remiss: Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps nya föreskrifter om civilplikt

Ärendet

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) ber härmed om era synpunkter på förslag till nya verkställighetsföreskrifter om civilplikt.

Remissen syftar till att förankra och kvalitetssäkra verkställighetsföreskrifterna.

Bakgrund

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, MSB, ansvarar idag för tre verkställighetsföreskrifter som reglerar krigsplacering, utbildning samt ledighet och fritid för totalförsvarsppliktiga som fullgör civilplikt i det civila försvaret. Dessa är MSBFS 2024:1, MSBFS 2024:2 samt MSBFS 2024:3 och trädde ikraft den 1 februari 2024 efter att regeringen beslutat om att aktivera civilplikt efter annan utredning än mönstring för verksamhetsområdena *kommunal räddningstjänst* och *drift och underhåll inom elproduktion och nätverksamhet*. Dessa verkställighetsföreskrifter innefattade enbart bestämmelser om repetitionsutbildning och befattningar kopplade till verksamhetsområdet kommunal räddningstjänst, vilket innebar att civilplikt inte kunde användas inom verksamhetsområdet drift och underhåll inom elproduktion och nätverksamhet.

I slutet av mars 2024 lämnade Svenska kraftnät in svar på regeringsuppdraget om analys av civilplikt inom elförsörjningen (KN2023/04096). I redovisningen av uppdraget (2023/3372), "1000 hjältar för ett lysande Sverige" bedömer Svenska kraftnät att de behöver grundutbildning kortare än 61 dagar för att kunna tillgodose behovet av personalförstärkning med civilpliktiga inom verksamhetsområdet drift och underhåll inom elproduktion och nätverksamhet.

På grund av detta så föreslår MSB därför att upphäva befintliga verkställighetsföreskrifter och meddela nya verkställighetsföreskrifter för att inkludera både befattningar för verksamhetsområdet drift och underhåll inom elproduktion och nätverksamhet, samt reglering för grundutbildning kortare än 61 dagar utan mönstring.

Regeringen har inte ännu aktiverat grundutbildning kortare än 61 dagar, men baserat på Svenska kraftnäts tydliga svar på sitt regeringsuppdrag, och det faktum att MSB redan har föreskriftsmandat för hela civilpliktssystemet så bedömer MSB sig ha tillräckligt underlag

för att gå vidare och remittera verkställighetsföreskrifterna med dessa tillägg. Beslut om verkställighetsföreskrifter som inkluderar reglering kring grundutbildning kortare än 61 dagar är förstås beroende av att regeringen först har fattat beslut om aktivering av detta.

Förslag till föreskrifter om krigsplacering

Föreslagna befattningar för verksamhetsområdet *drift och underhåll inom elproduktion och nätverksamhet*

Svenska kraftnät har föreslagit följande befattningar:

- Fibertekniker
- Kabelmontör
- Luftledningsmontör
- Stationstekniker
- Vattenkrafttekniker

Förslag till föreskrifter om utbildning

Vad grundutbildning kortare än 60 dagar är

Enligt 4 kap. 1 § lagen (1994:1809) om totalförsvarsplikt får en grundutbildning för den som skrivs in med civilplikt vara högst 320 dagar. Enligt 3 kap. 4 § lagen om totalförsvarsplikt finns möjlighet att utan mönstring men efter annan utredning skrivs in till en grundutbildning som är kortare än 61 dagar. Grundutbildning får för närvarande därför inte vara längre än 60 dagar, eftersom grundutbildning som är längre än 60 dagar kräver mönstring.

Grundutbildningarnas längd samt längd på grundutbildning för respektive befattning

Utbildningarnas längd för respektive befattning anges i en bilaga till verkställighetsföreskrifterna. Grundutbildningars längd ska bestämmas särskilt för varje typ av befattning enligt 5 kap. 4 § lagen om totalförsvarsplikt.

Grundutbildningens längd anges som ett tidsspänn för de fem befattningar som Svenska kraftnät föreslår. Så ser det ut i den externa remissen, men i slutversionen så kommer exakt antal dagar att anges för grundutbildning inom respektive befattning.

Under remissen anges tidsspännet 15-30 dagar för alla befattningar.

Uppdelning av grundutbildning

I redovisningen av uppdraget (2023/3372), ”1000 hjältar för ett lysande Sverige”, uppskattar Svenska kraftnät det skulle kunna vara aktuellt med uppdelad grundutbildning. Enligt lagen (1994:1809) om totalförsvarsplikt ska uppdelning av grundutbildning i omgångar endast tillåtas restriktivt och det krävs särskilda skäl för att uppdelning i omgångar ska tillåtas. Där anges också att det är upp till MSB att tillåta sådan uppdelning av grundutbildning.

MSB föreslår i utkastet att tillåta att det som längst går 180 dagar mellan de två

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

Postadress:
651 81 Karlstad

Telefon: 0771-240 240
Fax: 010-240 56 00

registrator@msb.se
www.msb.se

Org.nr: 202100-5984

omgångarna av en uppdelad grundutbildning. Däremot så anser inte MSB att det nödvändigtvis bör gå så länge som 180 dagar mellan omgångarna utan att det i praktiken bör vara betydligt kortare tid än så.

I dialog mellan MSB och Svenska kraftnät har uppdelning av grundutbildning för samtliga befattningar diskuterats. MSB har gjort bedömningen att det endast är för befattningen vattenkraftstekniker som det finns sådana skäl som är förenliga med den bedömning av lagtexten som MSB gjort och att det därför skulle kunna tillåtas uppdelning i omgångar. I förslaget till föreskrifter tillåts därför uppdelning av grundutbildning för vattenkraftstekniker.

Förslag till föreskrifter om ledighet och fritid

Reglering kring övningsuppehåll

I 17 § förordningen (1995:649) om ledighet och fritid för totalförsvarspliktiga under tjänstgöring anges att totalförsvarspliktiga under grundutbildning har rätt till tjänstledighet i form av övningsuppehåll. Övningsuppehåll tolkar MSB som tjänstledighet som inte är någon av de andra tjänstledighetsformer som nämns i förordningen, och att det primärt rör sig om sådan tjänstledighet där alla totalförsvarspliktiga som för tillfället genomgår grundutbildning för en viss befattning beviljas tjänstledighet samtidigt. Detta kan till exempel, enligt MSB:s uppfattning, röra sig om tjänstledighet kring större helger eller under semesterperioden juni-september.

Förslaget utgår från de tidigare föreskrifter som funnits för civilplikten och har endast i viss omfattning justerats. Förordningen (1995:649) om ledighet och fritid för totalförsvarspliktiga under tjänstgöring samt tillhörande verkställighetsföreskrifter sätter ramarna för inskränkning av den enskildes fri- och rättigheter och ser till att den totalförsvarspliktige garanteras sin rätt till ledighet och fritid.

Även om MSB gör bedömningen att tjänstledighetsformen *övningsuppehåll* inte är så trolig att den används i praktiken under grundutbildning kortare än 61 dagar så ser MSB ändå att det är lämpligt att ta med detta vid denna revidering så att en tydlig reglering finns på plats.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

Postadress:
651 81 Karlstad

Telefon: 0771-240 240
Fax: 010-240 56 00

registrator@msb.se
www.msb.se

Org.nr: 202100-5984

Remiss

Remissen utgörs av de tre förslagen på verkställighetsföreskrifter med tillhörande konsekvensutredningar, se lista över dokument. Förslaget till nya föreskrifter med tillhörande konsekvensutredningar finns på MSB:s webbplats, se länk i mejl.

Samverkan med Affärsverket Svenska kraftnät har skett kopplat till vilka representanter för elförsörjningsområdet som ska bjudas in till att besvara remissen.

MSB önskar att ni sammanställer era synpunkter i bifogad svarsmall. Remissen är avgränsad till synpunkter på verkställighetsföreskrifterna och konsekvensutredningarna i sig (och inte på civilplikten som system).

Vi önskar era remissvar och synpunkter **senast den 6 oktober 2024** via e-post till registrator@msb.se, eller per brev till MSB, 651 81 Karlstad.
Märk ert svar med **MSB 2024-11242**.

Ytterligare upplysningar lämnas av Elina Lyckeberg via funktionsbrevlådan totalforsvarsplikt@msb.se.

Vänliga hälsningar,

Annika Elmgart

Avdelningschef, Avdelningen för krisberedskap och civilt försvar

Elina Lyckeberg

Dokument

- Förslag till Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps föreskrifter om krigsplacering av totalförsvarspliktiga som ska fullgöra civilplikt i det civila försvaret.
- Konsekvensutredning till förslag till föreskrift om krigsplacering.
- Förslag till Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps föreskrifter om utbildning av totalförsvarspliktiga som fullgör civilplikt i det civila försvaret.
- Konsekvensutredning till förslag till föreskrift om utbildning.
- Förslag till Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps föreskrifter om ledighet och fritid under tjänstgöring för totalförsvarspliktiga som fullgör civilplikt i det civila försvaret.
- Konsekvensutredning till förslag till föreskrift om ledighet och fritid under tjänstgöring.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

Postadress:
651 81 Karlstad

Telefon: 0771-240 240
Fax: 010-240 56 00

registrator@msb.se
www.msb.se

Org.nr: 202100-5984

Sändlista

Affärsverket svenska kraftnät

Arbetsförmedlingen

Ellevio

Elsäkerhetsverket

Energiföretagen

Energimyndigheten

Försvarsmakten

Försäkringskassan

Göteborg Energi

Jordbruksverket

Jämtkraft

Kustbevakningen

LO

Länsstyrelsen i Blekinge län

Länsstyrelsen i Dalarnas län

Länsstyrelsen i Gotlands län

Länsstyrelsen i Gävleborgs län

Länsstyrelsen i Hallands län

Länsstyrelsen i Jämtlands län

Länsstyrelsen i Jönköpings län

Länsstyrelsen i Kalmar län

Länsstyrelsen i Kronobergs län

Länsstyrelsen i Norrbottens län

Länsstyrelsen i Skåne län

Länsstyrelsen i Stockholms län

Länsstyrelsen i Södermanlands län

Länsstyrelsen i Uppsala län

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

Postadress:
651 81 Karlstad

Telefon: 0771-240 240
Fax: 010-240 56 00

registrator@msb.se
www.msb.se

Org.nr: 202100-5984

Länsstyrelsen i Värmlands län
Länsstyrelsen i Västerbottens län
Länsstyrelsen i Västernorrlands län
Länsstyrelsen i Västmanlands län
Länsstyrelsen i Västra Götalands län
Länsstyrelsen i Örebro län
Länsstyrelsen i Östergötlands län
Migrationsverket
Myndigheten för yrkeshögskolan
Pliktrådet
Polismyndigheten
Post- och telestyrelsen (PTS)
Seko
Skellefteåkraft
Socialstyrelsen
Svenska Elektrikerförbundet
Sveriges Elkraftsentreprenörer
Sveriges kommuner och regioner (SKR)
Säkerhetspolisen
Totalförsvarets Plikt- och prövningsverk
Trafikverket
Transportstyrelsen
Vattenfall (Koncern, Eldistribution och Vattenkraft)

Kopia

Försvarsdepartementet

Klimat- och näringslivsdepartementet

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

Postadress:
651 81 Karlstad

Telefon: 0771-240 240
Fax: 010-240 56 00

registrator@msb.se
www.msb.se

Org.nr: 202100-5984